

ƏLİ TƏBRİZİ ŞƏTRƏNCİ XATİRƏ YARIŞI, 2016 ALİ TƏBRİZİ SHATRANJİ MT, 2016 (+= – Etüdlər / Studies)

İLKİN TƏLTİF / PROVISIONAL AWARD

Təşkilatçı / Organizers: Azərbaycan Şahmat Bəstəçiliyi Komissiyası / Azerbaijan Chess Composition Commission.

Yarışın direktoru / Tournament director: Elmar Abdullayev (Shirvan, Azerbaijan).

Hakim / Judge: Muradkhan Muradov (Gobustan, Azerbaijan).

Təltifin dərci / Award publication: <http://ulvichess.az/chess-composition>

The First Chessplayer of the Tamerlane Empire

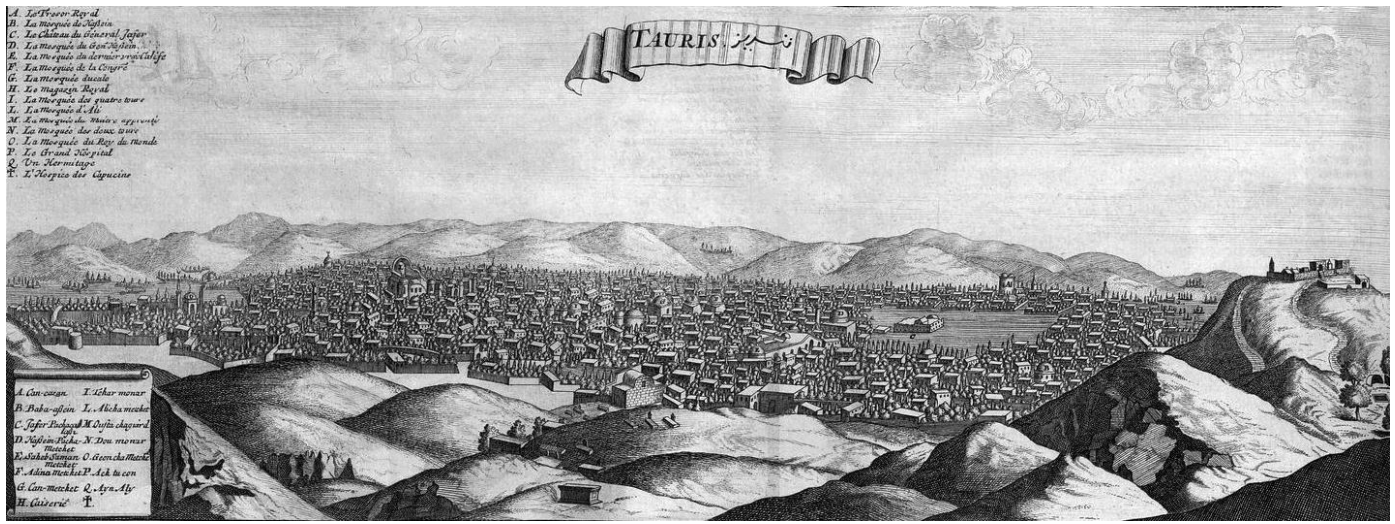
Ali-As-Shatranji Aladdin at-Tebrizi, a chaturanga master of the 14th-15th century, comes from the city of Tebriz *, the historical capital of Azerbaijan. He was the strongest player in the Timurid (Tamerlane) Empire (1336 - 1405) and he could play blindfold games as well. Ali Tebrizi is an author of a treatise on chaturanga that carries also 60 mansubas, 19 of which are his own. It is namely in this treatise that, for the first time, the names of the authors started appearing above the diagrams.

The first mentioning of Ali Tebrizi can be found in 'Hebibus-siyer', by the 16th century historian Khandemir. He writes in his book: 'Ali Tebrizi knew the Qu'ran by heart, and recited the whole 'Sihah Bukhari' in the presence of Sheikh Shamseddin Mahammad. Ali Tebrizi was very knowledgeable in the science of hadis. He was so strong in chess that many studied his games. Ali Tebrizi always emerged as a winner in visavi and blindfold games. He often played chess games at the Emir Teymur (Tamerlan) gatherings, and as such, was known by the name of Ali Shatranji. Among his main rivals historians name Khoja Abdulvahab Tebrizi, Khoja Yusif Najar and Ustad Shamseddin Qazur.

As we know from history, Emir Teymur would bring scientists and artists to the capital from the occupied lands. It is probable, that after Emir Teymur captured Tebriz he took Ali Shatranji to Samarkand. The great commander liked chess very much. He is known to introduce a 144-squared chess board.

* Tebriz is the biggest city in the northern - western part of Iran, and, it is the capital of the Eastern Azerbaijan Province. The population is over 2 million. Being historically an Azerbaijanian city, Tebriz boasts its rich ancient history. Tebriz has been a capital of several ancient empires, like, the Ravvadis (1st half 10th century - 1116 / 17), the Eldegaz's (1136 - 1225), the Elkhanis (1256-1357), the Qaraqoyuns (1410 - 1468), the Agqoyuns, the Sefevis (1501 - 1760) and later, during the Qajar dynasty (1796-1925), it was a head-quarter of the heir to the throne.

TEBRIZ

TEBRIZ

ƏLİ TƏBRİZİ ŞƏTRƏNCİ (14-15-ci əsr) XY, 2016 Ali Tebrizi Shatranji (14th-15th century) MT, 2016

16 ölkədən 24 müəllifin 31 etüdü / 31 studies from 24 authors 16 countries: **Azerbaijan** (Ilham Aliev, Shahriyar Rahmanov, Araz Almammadov), **Argentina** (Mario Garcia), **Austria** (Peter Krug), **Bulgaria** (Petromir Panaiotov), **Germany** (Martoin Minski), **Georgia** (David Gurgenzidze), **Ukraine** (Vladislav Tarasiuk, Mikhail Zinar), **Russia** (Aleksandr Stavrietsky, Pavel Arestov, Aleksandr Zhukov, Valery Kirillov, Vasilij G. Lebedev), **Romania** (Arpad Rusz), **Poland** (Andrzej Jasik), **Denmark** (Steffen Slupstrum Nielsen), **Italy** (Marco Campioli), **France** (Daniel Keith), **Turkey** (Bosko Miloseski), **Slovakia** (Mchial Hlinka, Lubos Kekely), **Spain** (Luis Miguel Gonzalez).

Öncə səhvlər və sələflər barədə / Cook and anticipations:

16. Aleksandr Zhukov and Valery Kirillov (Russia) Kc3/Kc1 – Sələf / Anticipation: S. Zakharov (Kc3/Kc1), Prize, Springaren 1994 (8/2n2Pb1/4P1Pp/8/7P/4K3/6P1/2k5 w - - 0 1).

22. Bosko Miloseski (Turkey) Kh1/Ka1 - Çoxsaylı ideya sələfləri var: A. Kakovin (Kh1-Kf1), 5th HM, FIDE ty 1962. V. Bron Kc1 / Ka1 – 2nd HM, Karseladze MT, 1969 and B. Sidorov, Special prize, Odessa ty (c), 1985. Bosko Miloseski (Kh1-Kf2), 70-73-cü yer, 9th WCCT (tt), 2012-2013. Yeganə fərq ağ vəzirin qurbanı ilə ağ şahın matdan qurtulmasıdır. Giriş də uğurlu deyil, oyun vuruşla başlayır.

25. **Bosko Miloseski (Turkey)** [Duals 2.Rd1; 2.Re1; 2.Kh2; 2.Kg2; 2.Kh1 and Cook 3.Rf1.

13. **Mikhail Zinar (Ukraine)** Etüd əlbəttə ki, öncəki versiyadan (Mixail Zinar, 3-cü mükafat, Problemist Ukraini 2014) yaxşıdır. Ancaq daha düzgün olardı ki, bu etüd mətbuatda dərc olunsun, çünki bənzər versiyaları hər dəfə yarışa göndərmək elə də düzgün deyil.

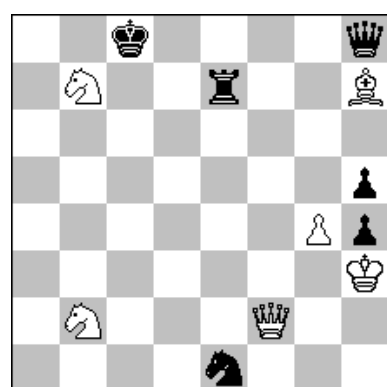
17. **Vasilij G. Lebedev (Russia)** Maraqlı ideyadır, ancaq mövqedə çoxlu texniki piyada var. Etüdü yaxşılaşdırmaq mümkündür.

7. **Aleksandr Stavrietsky (Russia)** – Müəllifin etüdü müstəqil olsa da, mənim fikrimcə daha sadə və maraqlı oyunla güclü ideya sələfi var: E. Pogosyants, Shakhmatnaya Moskva, 1964 (4b1kr/4p2p/6P1/5R2/1K6/8/3B4/8 w - - 0 1).

5. **Vladislav Tarasiuk (Ukraine)** – Yenə də müstəqil əsər olsa da, aşağıdakı etüdlə, 9-cu gedişdən sonra, tam eynilik təşkil edir: Iuri Akobia, 1st commendation, Problemaz 2007 (8/8/8/7p/1KN5/6p1/R1p2n2/4B1k1 w - - 0 1).

Fərqlənmələr aşağıdakı şəkildə bölünüb / Отличия распределены следующим образом:

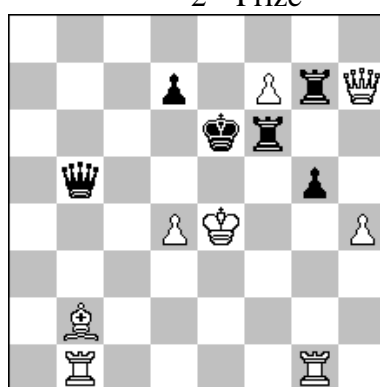
25. **Aleksandr Zhukov (Russia)** 1st Prize
2nd Ali Tebrizi Shatranji MT, 2016

Win (+)

6+6

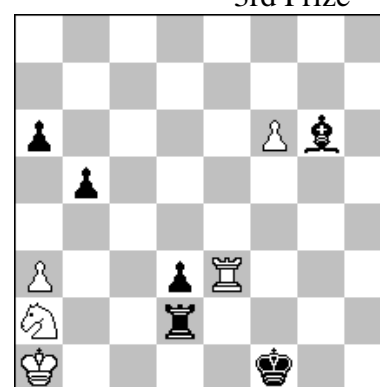
14. **David Gurgeniidze, Ilham Aliev (Georgia, Azerbaijan)**
2nd Ali Tebrizi Shatranji MT, 2016

Win (+)

8+6

10. **Steffen Slupstrum Nielsen (Denmark)**
2nd Ali Tebrizi Shatranji MT, 2016

Draw (+)

5+6

25. **Aleksandr Zhukov (Russia)** 1st Prize.

1.Qc5+! (1.Nd6+? Kd7! 2.Bf5+ Kxd6 3.Qb6+ Kd5! 4.Qb5+ Kd4! 5.Qc5+ Ke3! 6.Qc5+ (6.Nd1+ Kd2!)=) 6...Kf3 7.Qxe7 Qxb2 8.Qxe1 hxg4+!)= 1...Rc7 (1...Kb8 2.Qxe7 Qxb2 (2...hxg4+ 3.Kxg4! Qc8+ 4.Kxh4 Qxb7 4.Qxb7+ Kxb7 5.Kg3+-) 3.Be4! hxg4+ 4.Kxg4!+-) 2.Nd6+ Kd8! (2...Kb8? 3.Qb6+ Ka8 4.Be4+++; 2...Kd7? 3.Bf5+ Kd8 4.Nb7+ +-) 3.Qxh5! (3.Qg5+? Kd7!)=) 3...Rc3+! (3...Rxh7 4.Qa5+ Ke7 5.Nb-c4! Qb8 6.Qxe1+ Kf8 7.Qe5! Qa8 8.Ne4! Rg7 9.Qc5+ Kg8 10.Nf6+ (Nc-d6)+-, 3...Ke7 4.Nf5+ Kd7 5.Qf7+ Kc8 6.Nd6+ Kd8 7.Nd3!! Nxd3 8.Bxd3 Qe5 9.Qf8+ Kd7 10.Bf5+ Kc6 11.Ne4!+-) 4.Nd3! (4.Bd3! Rxd3+ 5.Nxd3 Qxh5! 6.gxh5 Nxd3=) 4...Rxd3+! (4...Nxd3 5.Qxh4+! Kc7 6.Nb5+ Kb6 7.Nxc3 Nf4+ (7...Qxc3 8.Qd8+) 8.Kg3 Qxc3+ 9.Kxf4+-) 5.Bxd3 Qxh5 – qaralar vəzirə dəyişməkdən başqa heçnə təklif edə bilmir. Ancaq: 6.Be4!! Qxg4+ (görəsən qara şah öz atına yardım edə biləcək 6...N~7.gxh5+- 7.Kxg4 Ke7 – ata tələsərək və şah verməyə təhrik edərək, lakin: 8.Nc4! (8.Nf5+? Ke6 (f6)! 9.Kf4 h3!)=) 8...Kf6 9.Kxh4 – və şahla məhv edilmək aqibətindən, qaralar xilas ola bilmir – uduş.

Fe4!! gedişinə və ondan sonra alınan mövqeyə əsl möcüzə deyərdim! Ağ daşların (fil, at və piyada) qara vəzir və ata qarşı fantastik dominasiyası, üstəlik vəzirin vuruşundan imtina ilə. Tam açıq mövqedə qara vəzir getməyə gediş tapmır. Qalib adına tam layiq etüddür!

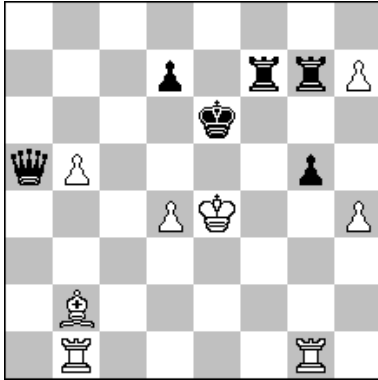
14. **David Gurgeniidze (Georgia) and Ilham Aliev (Azerbaijan)** 2nd Prize.

1.f8N+! [1.f8Q? Qe2#] 1...Rxf8 [1...Kf7 2.Qxg7+! Kxg7 3.Rxg5+ Qxg5 4.hxg5; 1...Kd6 2.Ba3+] 2.Qh6+ Rf6 [2...Kf7 3.Rgf1+ Kg8 4.Rxf8+ Kxf8 5.Ba3+] 3.Qxf6+! Kxf6 4.d5+ Kf7 [4...Kg6 5.Rxg5+ Kf7 6.Rxg7+ Ke8 7.Rg8+ Kf7 8.Rf8+; 4...Ke7 5.Ba3+] 5.Rgf1+ Kg6 6.Rf6+ [6.h5+? Kh7!]=) 6...Kh7 [Əsas / Main 6...Kh5 7.Rh6+! Kg4 (7...Kxh6 8.Bxg7+ Kxg7 9.Rxb5) 8.Rg1+ Kh3 9.hxg5#] 7.Rh6+! Kg8 [7...Kxh6 8.Bxg7+ Kxg7 9.Rxb5] 8.Rh8+! Kf7 [8...Kxh8 9.Bxg7+ Kxg7 10.Rxb5] 9.Rf8+! Kg6

[9...Kxf8 10.Bxg7+ Kxg7 11.Rxb5; 9...Ke7 10.Bf6+] **10.h5+! Kxh5** [Əsas / Main 10...Kh7 11.Rh8+! Kxh8 12.Bxg7+ Kxg7 13.Rxb5; 10...Kh6 11.Bxg7+] **11.Rh8+** [11.Rh1+? Kg4!]=] **11...Kg6 12.Rh6+! Kf7** [12...Kxh6 13.Bxg7+ Kxg7 14.Rxb5] **13.Rf6+ Kg8** [Əsas / Main 13...Ke8 14.Rf8+!+; 13...Ke7 14.d6+ Ke8 15.Rf8+ Kxf8 16.Bxg7+ Kxg7 17.Rxb5] **14.Rf8+! Kh7** [14...Kxf8 15.Bxg7+ Kxg7 16.Rxb5] **15.Rh1+** [15.Rh8+? Kg6] **15...Kg6 16.Rf6#.**

Maraqlıdır ki, müəlliflər ideyanı iki versiyada tərtib ediblər və sən demə hərəsi birini bəyəndiyinə görə, seçimi hakimin etməsi qərarın veriblər. 2-ci versiyada (14a) oyun sakit gedişlə və qara vəzir batareyə xəttinə cəlb edilməsi ilə olsa da, təltifə daxil etdiyim etüddə isə ardıcıl şah elan edilməsi olmasına baxmayaraq, mən məhz ilk versiyanı bəyəndim. Həmmüəlliflərdən birinin ideyası (I.Aliev, Springaren 2007) daha da dərinləşdirilib və oyunda ağ top və qara şahın ikiqat dövrəsi həyata keçirilib. Ağ top yalnız əsas oyunda 5 dəfə qurban verilir. Ata çevrilmə, qara şahın vəzirin qurbanı ilə ağ filin əsas diaqonalına cəlb edilməsi, “h” xəttinin açılması ilə olan məntiqi motiv oyunu çox maraqlı edir.

2-ci versiya / 2nd version

14a. David Gurgenidze (Georgia) and Ilham Aliev (Azerbaijan)

14a. 1.h8Q Qxb5 və sonrası yuxarıdakı kimi **2.Qh6+ Rf6 3.Qxf6+ Kxf6**

4.d5+ Kf7 5.Rgf1+ Kg6 6.Rf6+ Kh7 7.Rh6+ Kg8

8.Rh8+ Kf7 9.Rf8+ Kg6 10.h5+ Kxh5 11.Rh8+ Kg6 12.Rh6+ Kf7

13.Rf6+ Kg8 14.Rf8+ Kh7 15.Rh1+ Kg6 16.Rf6#.

Win (+)

8+6

10. Steffen Slupstrum Nielsen (Denmark) 3rd Prize.

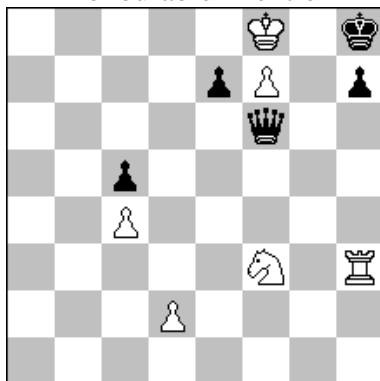
1.Nb4 [1.Rf3+? Rf2-+] **1...Rd1+** [1...Re2 2.f7 =] **2.Kb2 Rb1+** [2...d2 3.Kc3] **3.Kc3** [3.Kxb1? d2+] **3...Rb3+ 4.Kxb3** [4.Kd2? Rb2+ 5.Kd1 (5.Kc3 d2 6.f7 d1Q (6...d1N+) 7.f8Q+ Rf2) 5...Bh5+] **4...d2 5.Nc2 Kf2 6.Rd3** [6.f7? Bxf7+] **6...Bxd3 7.f7 Bc4+** [7...Bxc2+ 8.Kxc2 Ke2 9.f8Q] **8.Kc3 d1N+!** [8...d1Q 9.f8Q+ =; 8...Bxf7 9.Kxd2=] **9.Kd2 Bxf7 10.Kxd1** [10.Nb4 Nb2 11.Nxa6 Na4 -+] **10...Bb3 11.Kd2** [və / or 11.Kc1] **11...Bxc2 12.Kxc2** və T. Gorgiev, La Strategie (tt)1936 etüdüünün ilkin mövqeyi yarandı **12...Ke3** [12...a5 13.Kd3 (13.Kd2)] **13.a4** [13.Kb3? a5-+] **13...b4 14.a5** [14.Kb3 a5 -+] **14...Kd4 15.Kb3 Ke5 16.Ka4 Kc4** pat / stalemate.

Yuxarıda göstərilən piyada sonluğundakı pat mövqeyinə giriş oyunun uzun illər öncə O.Duras da verib (Cesko Slovo 1923 - 8/2k2q2/2PpR2p/2P4P/6p1/8/6p1/4B1K1 w - - 0 1), lakin bu müəllifin giriş oyunu daha maraqlıdır. Oyun sadə və yüngül halda, çox maraqlı keçir. Ağ və qara topun taktiki gedişləri, qara zəif çevrilmə və sonda pat oyunu ilə tamamlanması, 11-ci gedişdəki kiçik dualın təəssüratı korlamasına imkan vermir.

8. Andrzej Jasik (Poland)

2nd Ali Tebrii Şatranji MT, 2016

1st honourable mention

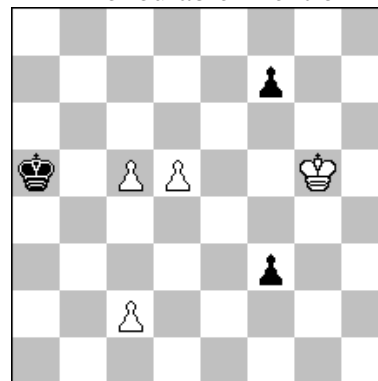
Win (+)

6+5

20. Pavel Arestov (Russia)

2nd Ali Tebrii Şatranji MT, 2016

2nd honourable mention

Win (+)

4+3

8. Andrzej Jasik (Poland) 1st honourable mention.

1.Rg3! [1.Ke8? Qc6+=] **1...h6!** [1...h5 2.Rg8+ Kh7 3.Ng5+ Kh6 4.Ke8 Qc6+ 5.Kxe7+-] **2.Nh4!** with two variants [2.Rg8+? Kh7 3.Nh4 Qxh4 4.Rg7+ (4.Ke8 Qxc4) 4...Kh8 5.Rg8+=]

A) 2...Kh7 3.Rg7+! Qxg7+ 4.Ke8 Qg4 5.f8Q Qxh4 6.Qf5+ Kg7 7.Qxc5 h5 [7...e6 8.Qe5+] **8.d4! Qf6 9.Qxh5** uduş / wins.

B) 2...Qxh4 3.Rg8+ (3.Ke8? Qxg3 4.f8Q+ Qg8=) **3...Kh7 4.Rg7+** (4.Ke8? Qxc4= 5.f8Q? Qxg8) **4...Kh8 5.Ke8!** (5.d3? Qf6=) **5...Qh5** (5...Kxg7 6.f8Q+ Kg6 7.Qf7+ Kg5 8.Qxe7+ Kg4 9.Qxc5+-) **6.Rg8+** (6.d3? Kxg7+-) **6...Kh7 7.d3!** zz **7...e5** (7...e6 8.Ke7 Qh4+ 9.Kd7 Qd4+ 10.Ke8! (10.Kc6? Qg7! 11.f8Q Qxg8 12.Qe7+ Kg6=)) **8.Ke7 Qh4+ 9.Kd7 Qh3+ 10.Kc7!** (10.Kc6? Qe6+) **10...Qe6 11.f8N+!** (11.f8Q? Qxg8 12.Qxc5 Qg7+=) **11...Kxg8 12.Nxe6** uduş / wins.

Ağların ikinci gedişindən sonra oyun iki hissəyə şaxələnir. İlk variantda müəllif öncəki etüdünün (A. Jasik, S. Parzuch, 1.p Suomen Tehtavianekkat 2010) ideyasından (fil qurbanını topla əvəz edib) istifadə edərək yeni əsər yaradıb. Bu variant maraqlı qurbanla başlasa da, sonrakı oyun nisbətən darıxdırıcıdır. 2-ci variantda isə qarşılıqlı suqsvanq, at çevrilməsi ilə yaranan Simurq mövzusu və şahın dəqiq gedişləri diqqəti cəlb edir.

5. Pavel Arestov (Russia) 2nd honourable mention.

1.d6! with two variants:

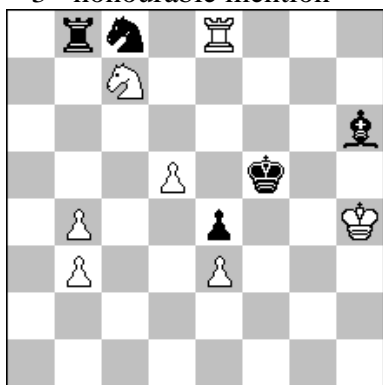
A) 1...Kb4 [1...f2 2.d7 f1Q 3.d8Q+, 1...Ka6 2.d7 f2 3.d8Q f1Q 4.Qb6#] **2.d7 f2 3.d8Q f1Q 4.Qb6+ Qb5** [4...Kc4 5.Qa6++-; 4...Ka4 5.c6+-] **5.Kf5!!** [Try: 5.Kf6? Kc4! zz, wtm 6.c3 Qxc5=] **5...Kc4** [5...Qxb6 6.cxb6+-] **6.Kf6!** zz, btm **6...Qxc5** [6...Qe8 7.Qd6 Kb5 8.c4+! Kxc4 9.c6+-] **7.Qb3+ Kd4 8.Qd3#** - model mate.

B) 1...Ka4 2.d7 f2 3.d8Q f1Q 4.Qb6! Qg1+! (4...Qg2+ 5.Kf6 Qxc2 6.c6+-; 4...Qb5 5.Kf5+-) **5.Kf5** (5.Kf6; Try: 5.Kf6? Qxc5! 6.Qxc5 – pat / sralemate.) **5...Qd4** (5...Qf2+ 6.Ke5! Qxc2 7.Kd6+-) **6.c4!** (6.Qa6+? Kb4 7.c3+ Qxc3!+=; 6.Qb3+? Ka5 7.Qb6+ Ka4 - loss of time) **6...Qxc4 7.Kf6!** (7.c6? Qe6+=) **7...Qf4+** (7...Qd5 8.Ke7+-) **8.Ke7! f5 9.c6 Qe5+ 10.Kd7!** (10.Kd8? Qf6+! 11.Kc8 f4=) **10...Qd5+ 11.Kc8!** uduş / wins.

Piyada etüdündə ağ şahın dəqiq gedişləri, qarşılıqlı suqsvanqlar, ağların pat tələsindən piyada qurbanı ilə can qurtarması və mat mövqeləri oyunu maraqlı edir.

4. Martin Minski (Germany)

2nd Ali Tebrii Shatranji MT, 2016
3rd honourable mention

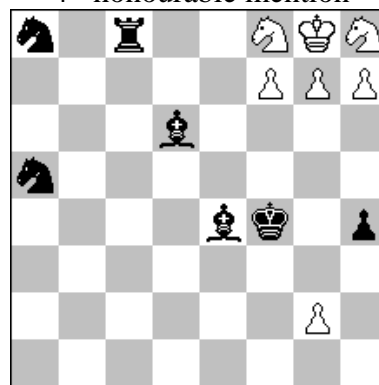

Win (+)

7+5

16. Marco Campioli (Italy)

2nd Ali Tebrii Shatranji MT, 2016
4th honourable mention

Draw (=)

7+7

4. Martin Minski (Germany) 3rd honourable mention.

1.d6! Rxb4! [1...Bg5+ 2.Kh5 Rxb4 3.Rxc8 Rxb3 4.Ra8+- Bf6 5.d7 Rxe3 6.Ra5++-; 1...Nxd6 2.Rxb8+-] **2.Re5+!!** [2.d7? Bg5+ 3.Kh5 Nb6 4.Rf8+ Ke5 5.Kxg5 Nxd7 6.Rf5+ Kd6 7.Nb5+ Kc6 8.Nd4+ Kd6 9.Rb5 Rxb5+ 10.Nxb5+ Kc5=; 2.Rxc8? Rxb3 3.Kh5 Rxe3! 4.Kxh6 Rd3=] **2...Kxe5 3.d7 Bg5+!** [3...Nd6 4.d8Q+-] **4.Kxg5 Nd6** [4...Nb6 5.d8Q] **5.d8N!** (6.Nc6#) [5.d8Q?? Nf7+-] **5...Rb6 6.b4!** zugzwang for black **6...Nb5** [Əsas / Main 6...Rb5 7.Nc6# mate with self-block; 6...Ra6 7.Nxa6+- (7.b5? Rb6= zugzwang for white)] **7.Nf7#**. Topun gözəl qurbanı və qəfil at çevrilməsi qarşılıqlı suqsvanqla rəqib şahın mərkəzdə mat olmasına səbəb olur. Heyif ki, “c7” atı gediş etmədi.

16. Marco Campioli (Italy) 4th honourable mention.

1.Ng6+! [1.g3+? Kxg3! 2.Ng6 Bxg6 3.h8Q Nc6! 4.Qh6 Ne7+ 5.Kh8 Bf4 6.Qxf4+ (6.Qxg6+ Nxg6+ 7.Kh7 Nxf8+-) 6...Kxf4 7.g8Q Kg4 8.Kg7 Nc7! 9.Kf6 Ncd5+!+-] **1...Bxg6 2.h8Q** [2.g3+? Kxg3!+-, see the play after 1.g3+?] **2...Kg5!** [2...Kg3?/Kg4? 3.Qh6+-] **3.g3!** [3.Qh7? Bxf8 4.gxf8Q Bxh7+!+-]

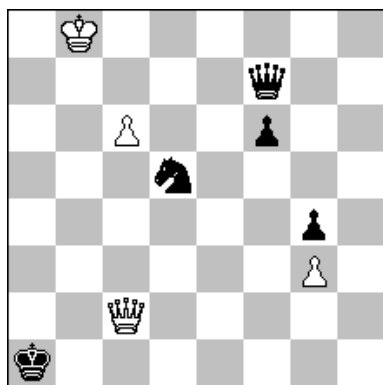
3...hgx3! [3...Bxg3 4.Qh7! Bf5 5.Qxf5+ Kxf5 6.Kh7!=] **4.Qh3!** [4.Qh1? Nb6 5.Qg2 (5.Kh8 Be5+)] 5...Nc6 6.Kh8 Be5 7.Qxg3+ Bxg3 8.g8Q Be5+—+] **4...Bf5 5.Qg2!** [5.Qf1? Be5! 6.Qe1 Nc6 7.Qc1+ Bf4 8.Qxc6 (8.Kh8 Bxc1 9.g8Q+ Kh4!—)] 8...Rxc6 9.Nh7+ Bxh7+ 10.Kxh7 Rh6+! 11.Kg8 g2—+] **5...Nc6!** [5...Be5 6.Qd2+ Kg4 7.Qxa5=] **6.Kh8 Be5 7.Qxg3+!** [7.Qd2+? Kh4!—+] **7...Bxg3 8.g8Q+ Kh4 9.Nd7!** [9.Ne6? Be5+ 10.Ng7 Ne7!—; 9.Ng6+? Bxg6 10.Kg7 (10.f8Q Be5+—)] 10...Rc7 11.Kxg6 Ne5+! 12.Kf6 Rxf7+!—+] **9...Be5+** [9...Bxd7 10.f8Q Be5+ 11.Kh7!=] **10.Nxe5 Nxe5 11.Kg7!** [11.f8Q? Ng6+ 12.Qxg6 Rxf8+—; 11.Qxc8? Nxf7+ 12.Kg7 Bxc8—+] **11...Nxf7 12.Qxf7** [12.Kxf7? Rxg8—+] **12...Rc7 13.Kh6!** [13.Kf6? Rxf7+—+] **13...Rxf7** pat / stalemate.

Çoxsaylı qurbanlar pata gətirib çıxarır. Ancaq mövqe və oyun bir az kobuddur, çox heyif “a8” atı da gediş etmədi.

6. Vladislav Tarasiuk (Ukraine)

2nd Ali Tebrizi Şatranji MT, 2016

1st commendation

Draw (=)

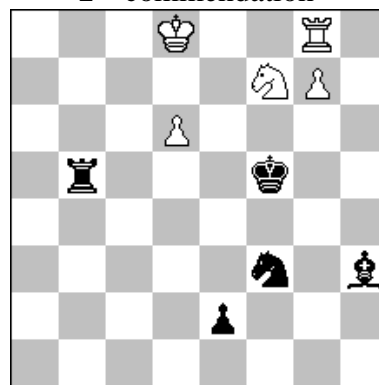
4+5

27. Pavel Arestov, Daniel Keith, Martin Minski

(Russia, (France, Germany)

2nd Ali Tebrizi Şatranji MT, 2016

2nd commendation

Draw (=)

5+5

6. Vladislav Tarasiuk (Ukraine) 1st commendation.

1.Qc1+! [Thematic try 1.c7? Qxc7+! (1...Nxc7? 2.Qc1+! Ka2 3.Qc2+! Ka3 4.Qxc7 Qxc7+ 5.Kxc7 f5 6.Kd6 f4 7.gxf4 g3 8.f5 g2 9.f6 g1Q 10.f7 Qa7 11.f8Q=) 2.Qxc7 Nxc7 3.Kxc7 f5 4.Kd6 f4 5.gxf4 g3 6.f5 g2 7.f6 g1Q 8.f7 Qa7! 9.Ke6 Qa3 (9...Qc5—)] **1...Ka2 2.Qc2+!** [Thematic try 2.c7? Qxc7+ 3.Qxc7 Nxc7 4.Kxc7 f5 5.Kd6 f4 6.gxf4 g3 7.f5 g2 8.f6 g1Q 9.f7 Qa7! 10.Ke6 Qa3 (10...Qc5—)] **2...Ka3 3.c7 Nxc7 4.Qxc7 Qxc7+ 5.Kxc7 f5 6.Kd6! f4 7.gxf4 g3 8.f5 g2 9.f6 g1Q 10.f7 Qa7! 11.f8Q=** (11.Ke6? Qc5!—). Klassik sonluğa sadə məntiqi oyun calağ edilib. Ağ vəzirin şah elanlarından qaça bilməyən qara şah ona xeyir etməyən xanaya cəlb edilir ki, bu da sonda qaraların qalib olmasına səbəb olur. Axı yanlış izdən fərqli olaraq, əsas oyunda “a3” xanasının tutulması qara vəzirin o xanadan istifadə edərək rəqibini məhv etməyə imkan vermir.

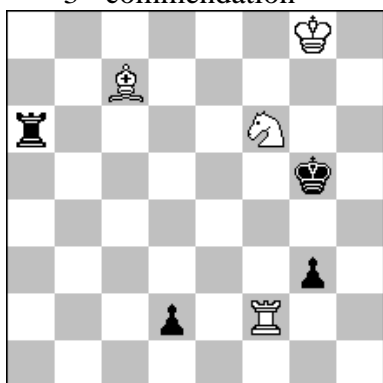
27. Pavel Arestov (Russia), Daniel Keith (France), Martin Minski (Germany) 2nd commendation.

1.Rf8! [1.Re8? Rb8+ 2.Kd7 Kf6+—+] **1...e1Q 2.g8Q** [2.Nh6+? Ke4 3.Re8+ Ne5 4.g8Q Kd4—; 2.Ng5+? Kg4 3.g8Q Qa5+—+] **2...Qa5+** [2...Rb8+ 3.Kc7=] **3.Ke7!** [3.Ke8? Ke4! 4.Qg6+ Bf5 5.Qf6 Qa8+—+ 6.Nd8] **3...Qe1+ 4.Kd8!** [4.Ne5+? Kxe5—+] **4...Qa5+ 5.Ke7 Rb7+** [5...Qe1+ 6.Kd8 mövqeli heç-heçə / positional draw] **6.d7** [6.Ke8? Qb5+—+] **6...Rxd7+! 7.Kxd7 Ne5+!** [7...Kf6+ 8.Kd6 Qb6+ 9.Kd5 Qb5+ 10.Kd6 (10.Ke4? Nd2+—)] 10...Qb6+ 11.Kd5 mövqeli heç-heçə / positional draw] **8.Nxe5+** white battery [8.Kd6? Qb6+—+ 9.Ke7] **8...Kxe5+** black battery **9.Rf5+!!** [9.Kc6? Qa6+ 10.Kc5 Qd6+ 11.Kb5 Bd7+ 12.Kc4 Be6+—+] **9...Bxf5+ 10.Ke8!** [10.Ke7? Qc7+ 11.Kf8 Qd8+ 12.Kg7 Qf6#] **10...Qa8+ 11.Ke7! Qa3+** [Əsas / Main 11...Qb7+ 12.Kf8! (12.Ke8? Qd7+ 13.Kf8 Qd8+ 14.Kg7 Qf6#) 12...Qb4+ 13.Kg7! Qg4+ 14.Kf8 Qb4+ 15.Kg7 mövqeli heç-heçə / positional draw] **12.Ke8 Qa8+ 13.Ke7 Qxg8** pat / stalemate.

Maraqlıdır ki, ağ şahın öz daşlarından uzaq olmasına baxmayaraq, qaralar çoxsaylı qüvvə ilə heçnə edə bilmirlər. Üstəlik, ağlar bu daşlarını - topu fəal, vəziri isə süst olaraq qurban verərək, patla xilas olurlar. Müəlliflərin etüdünlə həllində göstərdikləri mövqeli heç-heçələr isə elə də böyük marağ doğurmur.

3. Michal Hlinka & Lubosъ Kekely
(Slovakia)

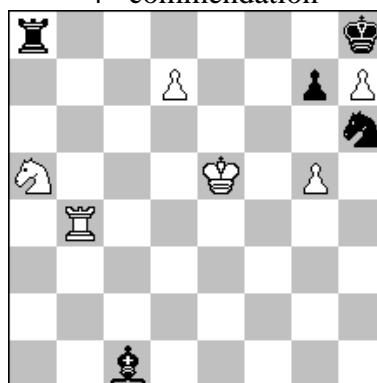
2nd Ali Tebrizi Shatranji MT, 2016
3rd commendation

Win (+) 4+4

6. Peter Krug & Mario Garcia
(Austria, Argentina)

2nd Ali Tebrizi Shatranji MT, 2016
4th commendation

Win (+) 6+5

3. Michal Hlinka & Lubosъ Kekely (Slovakia) 3rd commendation.

1.Ne4+ [1.Nh7+? Kh5! 2.Rxd2 Rg6+ 3.Kf7 Kh6! 4.Be5 g2 5.Rd3 Kxh7=] **1...Kh6** [1...Kg6 2.Rxd2+-]
2.Rxd2 Rg6+ 3.Kf8! [3.Kf7? Rg7+=] **3...g2 4.Rd5! Rg8+!** [4...g1Q 5.Bf4+ Kh7 (5...Rg5 6.Rxg5+-)
6.Rh5+ Rh6 7.Rxh6#; 4...Rg4 5.Rd6+ Kh5 6.Nf6+ Kh4 7.Rd5! Kh3 8.Rh5+ Rh4 9.Rg5+-] **5.Kxg8 g1Q+**
6.Bg3! [6.Ng3? Qc1! 7.Bd8 Qc4 8.Nf5+ Kg6 9.Ne7+ Kf6! 10.Nc6+ Ke6!]=] **6...Qg2** [6...Qf1 7.Rd6+ Kh5
8.Nf6+ Kg6 9.Nd5+ Kh5 10.Kg7 Qb5 or Qf3 11.Nf6+ Kg5 12.Rd5+++; 6...Qe3 7.Rd6+ Kh5 8.Nf6+ Kg5
9.Kf7 Qa7+ 10.Rd7 Qa8 11.Rd5+++] **7.Rd6+ Kh5 8.Nf6+ Kg6** [8...Kg5 9.Kf7 Qb7+ 10.Rd7 Qc6
11.Rd5+++] **9.Nd5+** [9.Nh7+? Kf5=] **9...Kg5 10.Rg6+! Kxg6** [10...Kf5 11.Ne3+++] **11.Nf4+** uduş /
wins. Hər iki tərəfin top qurbanları və çəngəllər, lakin oyun çox qurudur.

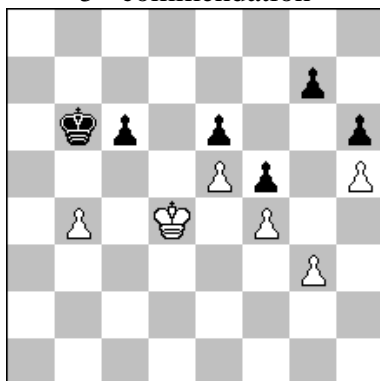
26. Peter Krug (Austria) & Mario Garcia (Argentina) 4th commendation.

1.g6! [Try 1.gxh6? Rxa5+ 2.Ke6 Ra8 3.Rc4 (3.Ra4 Rd8! 4.hxg7+ Kxg7!)=] 3...Ra6+ 4.Kd5 Ra5+ 5.Kc6
Ra6+ 6.Kb7 (6.Kc7 Ra7+ 7.Kc8 Rxd7=) 6...Rd6 7.hxg7+ Kxh7! (no 7...Kxg7? 8.Kc7 Rxd7+ 9.Kxd7 Bb2
10.Rh4+-) 8.Kc7 Rxd7+ 9.Kxd7 Bb2! 10.Ke6 Kxg7=] **1...Ng4+!** [1...Rxa5+ 2.Ke4 Ra8 3.Rc4 Rd8
4.Rxc1+-] **2.Ke6!** [2.Rxg4? Rxa5+] **2...Ne5!** [Əsas / Main 2...Ra6+ 3.Nc6! (3.Kf5? Rxa5+ 4.Kxg4 Ra8
5.Rc4 Bg5! 6.Rc8+ Bd8! 7.Kf5 Ra5+ 8.Ke6 Re5+!)=] 3...Rxc6+ 4.Kd5 Rxg6 5.d8Q+ Kxh7 6.Qh4+ Nh6
7.Qe4+-] **3.Kxe5 Rxa5+ 4.Ke6 Ra6+** [4...Ra8 5.Rc4 Bg5 6.Rc8+ Bd8 7.Kf7 Rb8 8.Ke8! Rb6 9.Kxd8!
(9.Rxd8? Rb8=) 9...Rc6 10.Ke7+! +-] **5.Kf7 Ra8 6.Re4!** [6.Rc4? Rd8 7.Rc8 Bg5!]=] **6...Ba3 7.Re8+ Bf8
8.Rc8 Rxc8** [8...Rb8 9.Ke8!+-] **9.dxc8N!** wins.

Müəllf etüdlərin yoxlanılmasına böyük əmək sərf edir və səhvləri tapdıqca həmin ideyalardan bəhrələnir. Bu dəfə də aşağıdakı etüdü ideyasından istifadə edilib - (N. Cortlever, 1st Prize, Schakend Nederland, 1981 (7k/3r2pP/3PK1P1/2PR4/1P6/1rb5/8/8 w - - 0 1)). Etüddə ağlar pat tələsindən qurtularaq, ata çevrilmə ilə qalib gəlirlər. Müəlliflərin əsas oyun kimi göstərdikləri variantlar isə elə də maraqlı deyil.

12. Shahriyar Rahmanov (Azerbaijan)

2nd Ali Tebrizi Shatranji MT, 2016
5th commendation

Win (+) 6+6

12. Şahriyar Rəhmanov (Quba, Azerbaijan) 5th commendation.

1.Ke3!! [1.g4? fxg4 2.Ke3 Kc7 3.Kf2 c5 4.bxc5 Kc6 5.Kg3 Kxc5 6.Kxg4 Kd5=] **1...c5 2.g4! cxb4**
[2...fxg4 3.f5 exf5 4.e6 Kc6 5.b5+! (5.bxc5 g3 6.Kf3 f4 7.Kg2 Kc7 8.Kf3 Kc6 9.Kg2 Kc7=) 5...Kd6 6.b6]
3.gxf5 exf5 [3...b3 4.fxe6 b2 5.e7 b1Q 6.e8Q] **4.Kd4!** [4.Kd3? Kc5!=] **4...Kb5** [4...Kc6 5.Kc4] **5.Kd5 b3**
[5...Kb6 6.Kc4 Kc6 7.Kxb4 Kd5 8.Kb5] **6.e6 b2 7.e7 b1Q 8.e8Q+ Ka6** [8...Kb4 9.Qb8+ Kc3 10.Qxb1]
9.Qa8+ Kb6 10.Qb8+ Ka6 11.Qxb1 uduş / wins.

Piyada etüdündə qara şahın geriyyə olan ilk gedişi maraqlı kəsb edir. Ağlar bu gözəl gedişlə piyada yarması ilə keçid piyadası yaradırlar. Sonra isə onu vəzirə çevirərək, xətt zərbəsi ilə yenidən çevrilmə nöqtəsinə çatan rəqib vəziri son anda məhv edirlər.

Əməli şahmatçı (FM, Elo 2322) və məşqçi Şəhriyar Rəhmanovun etüdlərə sevgisi məni çox sevindirir. Tanınmış etüdçümüz və əməkdar məşqçi İlham Əliyev demişkən, “hər məşqçi az da olsa, etüdçü olmalıdır” sözünü unutmadığı məsləhət görədim. Şəhriyar bu sahədə düzgün yoldadır, o daha çox oyunlarından alınan mövqeləri təhlil edərək etüdə çevirir. Onun bu sahədə olan istedadını nəzərə alaraq, arzu edərdim ki, müəllif etüdlərə daha çox diqqət yetirsin.

İradları bu tarixə kimi (30.10.2016) aşağıdakı elektron ünvanə göndərmək olar.

The award is open for - 30.10.2016. All claims to: abdullaev-elmar@bk.ru

Baku, Azerbaijan